

A SZENT ATYÁKBÓL KISZEDEGETETT TANULSÁGOK.

Pécsi Simontól.

Életnek ösvénye.*)

Az kevélységet tökéletes eltávoztatással távoztasd magadtul. A képmutatást és tettetes szentséget, jóságot hasonló képpen távoztasd.

Minden hamisságtul és hazugságtól tavol légy.

Mások csufolásától és megnevetésétől távul légy.

Rágalmazástul és Susorlástul tavul légy.

Haragtul tavul légy. Fogadás tételidben való botránkozásoktól igen őrizkedjél.

Távoztasd akármely ember nyomorgatását, se marhájokban, se jóságokban valo bántását, gyűlölségeket és bosszuállásokat távoztasd.

Ne költs csuf nevet felebarátodra, se ne híjad, nevezed oly névvel, a melyet mások csufolásáért költöttek rea, hanem ha az már jónevezetére és tisztességére vált volna az ő nevezetiben.

Mások rágalmazásit ingyen se beszélyed, számláljad, se azokat igaz gyanánt ne fogadjad, se híjded.

Ne űlj az hivalkodó ülékkel az utcák szegletin, se a kösség gyülekező házában ne űlj.

Ne mulass együtt oly asszonyállattal, ki tilalmas tetőled.

Ne egyél kenyeret fertelmes pogány gazdáknál, se hasonló udvarfiainál külömben, hanemha nem kaphatnál hívek keze által készített kenyeret.

Ne gyakoroljad a szabados vendégségeket.

Ne beszélgess hejában való beszédekert és meglásd, hogy az éccakákon tanulj erőssen, úgy hogy az álom a Sz. Törvény tanulása felett nyomjon el és ne kellések el alunnod haszontalan beszédek közben.

Soha ne szálljon reád a szent szombath az estvéledésnek két-séges homályosságában; de meg intsed jó idején teljes egész házadat a szombatnak őrizéséről; és megelőzzed jó idején a szombat estin, hogy déllesti imádságodat siessed nagy időn elmondani, hogy fogadhassad és kezdhessed a szombathot még a fényes napnak fennlétekorán.

*) Pécsi Simonnak „A Szent Atyákból kiszedegetett tanulságok, magyarra zsidóból fordítottatott mind magyarázatjával egyetemben az Isten törvényét szerető atyafiak kedvékért és épületekért“ című kéziratban maradott munkájából egy részlet, mely a marosvásárhelyi Teleki-könyvtárban levő Pécsi-féle vegyes műveket tartalmazó példány utolsó lapjain találtatott.

Valamihelyt az imádságnak órája beérkezik mind az három imádságnak, melyekkel napjában adosok vagyunk, mindjárast közbeszakaszszad akármely szorgalmatosságodat és imádkozzál. Ezt pedig minden fogadástételeknek fejének tudjad, hogy megőrizzed szemeidet mindazoktól, valamelyek nem tied.

Meglásd, hogy minden embereket megelőzz békeséggel való köszöntéssel.

Evén és megelégedvén áldjad a te teremtődöt, ki ételre sovárkodó lelkedet megelégitette. És ha szidalmazandnak vagy gyaláznak téged az emberek, soha azt csak egy szóval is vissza ne mond nekik, de inkább elrejtezzél előlük.

Ne szokjél fel hirtelen perlekedésre, veszekedésre és őrizd igen magadat esküvésektől, fogadástételektől, mert a fogadástételeknek megnem teljesítésében való bünökért fiai, gyermeki halnakel embernek.

Mind sok kaczagástul mind haragtul igen őrizzed magadat, mert ezek mindenik felháborítják lelkét és tudományát az embernek. És hogy szolgálhassad szüntelen a te teremtődöt szeretettel, mert afféle indulatok akár harag s akár nevetés soha szép renddel-móddal ügyben nem engedi a dolgokat véghez vinni.

Szeressed a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes ügyekezeteddel, tehetségeddel. És mikor mondod: A te uradat Istenedet, kötelezzed elmédet, testedet, életedet és minden jószágodat, javaidat az ő nevének szenteléséjért elköltened s le tenned. És így betöltöd magadban a Sz. Zsoltárnak amaz mondását: Mert teéretted mi mindennap megölettetünk.

Bizzál az urban teljes szivedből és hidj erőssen az ő kiváltképpen reád való gondviselésében. És nagy tökéletességgel megerősítsed, vastagítsad szivedet az ő tökéletes egységében, elhívén t. i. azt felőle, hogy az ő szent szemei széljél futják, járnak az egész földet és az ő szemei az emberek fiainak minden utain forognak, próbálván azoknak sziveket és vizsgálván veséjeket.

Haragot és kevélységet távoztass tőled és kárhoztasd a magad tulajdon indulatját, valamely tégedet a magad szive gondolati után vonna. És soha el ne átasd hitesd azzal magadat, hogy a tennen magad utai isten utai, azért tiszták és igazak. Hamis beszédőtől távul légy és héjában ne is emlitsed mennyei szent nevét, se valami ocsmány helyen annál inkább ne emlitsed.

Távoztasd magadtul romló nádszálakhoz az emberek fiaihoz való támaszkodásodat; de nagy félelemmel és szemermetesen járd a te teremtődöddel és az aranyban ne vessed a te reméuségedet, mert az a bálványimádságnak kezdeti; de hindtsed, osztogassad minden gazdagságodat, valamint szintén az ur Isten akarta, poroncsolta, mert az ő hatalmában vagyón, hogy betöltse minden fogyatkozásodat és hogy igaz, elegendő életet szolgáltatson teljes minden te cselidednek.

Ismerd meg a te Atyádnak istenét és minden te beszédedet igaz fonttal megmérsékeljed. Fontod is és mértéked igaz es egyenes légyen te néked. És sokkal alabbvalónak tartsad marhád, gazdagságod tékozlását, hogyses megmondott és mondandó beszédidnek. És

szájadból habhurjaságod miatt gonosz szó ne származzék, kit azelőtt igen szorgalmasan meg nem fontolnál, mérsékelnél elmédnek serpenjőében.

Az szokott gyónást és bűneidről való vallás tételt se estve se reggel el ne mulassád, hogy el nem mondanád Es(ionnak?) Jerusalemnak emlékeztetít töredelmes szívvvel, ohajtással, sohajtással és könyhullatással.

Megemlékezzél szüntelen halálodnak napjáról és készits' élést arra az utadra; sőt ez két dolgot szüntelen szemeid előtt tartsd és a te készülésed kiköltözésed napjára kész legyen. És ágyadat könyhullatásiddal sokszor áztassad, rettegtevéen s . . . (=zűnettel)-en gondolatid.

Légy igaz barátja és jótársa az urnak nevének fela . . . és adjad azokhoz magadat igaz társaságra. És az álnokságnak cselekedőinek társaságoktól igen messze távozzál. És szeressed azokat, kik tégedet feddással jóra intenek.

Jodra és igazulásodra vagyon a tenéked, ha mindenkor böcsmérled, kicsiditted és teljességgel semmivé teszed a tennen szemeid előtt minden te jóságos cselekedetidet: ez ellen pedig magasztaljad sokasítsad és igen szörnyitseed minden vakmerő, rutságos undok bűneidet, ez okon t. i. hogy annyival inkább nagygyá, sokká, méltóságosbá magasztaljad a te teremtődnek hozzádvaló bűnbocsátó kegyelmét, ki tégedet anyád méhében formált és eledeledet, táplálásodat megadja alkalmas üdőben. És valamikor cselekedettedtel teljesited az ő parancsolatját, mindenkor csak azt gondold, vizsgáld magadban, hogy ados vagy és tartozol te azoknak teljesítésével, nem az, hogy bérit, jutalmát sarczképen várnád azoknak.

Se éjjel, se nappal az Istennek Szentséges emlékezeti el ne távozzék a te szájadból, mikor ágyadban lefekszel gerjedező buzgósággal öregbedni találtassál az ő szerelmében. Mikor felkelsz és valahová mégy, jelen találtassék mindenkor te veled. És mikor ébren vagy magad dolgai között, az légyen minden gyönyörűséged és így bizonyosan ő is elvezérli minden te ösvényidet.

Légy vigyázó és teljes szívvvel lélekkel őrizkedő imádságodban mert ez a te szivednek szolgálatja Istenedhez. Ezért gondold meg, ha a te fiad szólana te neked valami dologról szívének vigyázatlanságából, valyon nem mindjára meggaragudnál-e ellene? Tehát mit csinál a bűnös csepp takony ez egész nagyvilág királykodó királya előtt? És ne légy olyan, mint a szolgál vagy rab, kire szokmán munka vettetett ugyan az önnön maga javaiért; de az ő maga visszafordult rosszaságával, annak az jó munkának esztét veszti és elveszti. De hogy-hogy állasz vigyázó, őrizkedő feltött czélnélkül az tennen imádságod hallgató Angyalod előtt is? Avagy mi haszna bűnödnek bocsánatját csak szóval kivánnod minden bizonyos feltött cél és értelemnélkül?

Semmi eledelt, melyet ejendő vagy; és semmi italt, melyet ijandó vagy, magadhoz ne végy áldás nélkül az hozzád vételkor és háladás nélkül, elvégezésed és hozzádvétele után. És mindezekben

szűbéli vigyázással, őrizkedéssel légy. mentül inkább lehet és fejed befedve legyen, mikor az Úrnak Sz. Adonia nevét emlited és szemed héjait be hunyjad, szorítsad, mikor a szent Istennek nevit, nevezetit szóval kimondod, azért tudniillik, hogy ne találtassál azoknak számok közül, a kikről amaz szó mondatik: Szájokkal, ajakokkal tisztelnek ezek csak engemet, szívök pedig messze vagyon éntőlem.

Megmossad kezeidet imádságod előtt és ételed előtt is és mikor a természet szükségéről ki jössz is, utána mondván amaz háladást: Áldott vagy te szent Ur, mi Istenünk, az egész nagy világnak örökös ura, királya. ki az embert igen bölcsen formáltad és teremtetted teste állásában vére hordozó ereket, étel-ital befogadó és kiemésztő hurkákat, mely úgy hagyatott a te bölcsességedből, hogyha csak egys azokban derékképpen berekedne és fojlódnék avagy derékképpen elszakadna és kinyittatnék, lehetetlen hogy az ember csak egy óráig is életben maradhatna. Áldott vagy te Sz. Ur, ki tartasz és orvosolsz minden testet és csudálatos vagy bölcseséges csinálmanyidban.

Megszenteljed magadat minden te beszédidben és légy igen magdfedező, takarozó, szemérmes (még tennen magadtól is) a természet szükség helyén és hasonlóképpen minden teljes te házadban és cseléded előtt fedezve, takarozva szemérmesen viseljed, tartsad magadat, tudván és igen bizonyosan elhívén, hogy minden akármi kicsin illetlen imez-amaz szóról beszédéről is, melyek házas férfi és asszony állat, férje és felesége igen titkon csak magok között esnek is, igen erős és kemény vizsgálással való számot, okot kell adnod az Istennek ítélő széki előtt. Ne is szoktasd magad kevélységesen, akaratosan fejed-nyakad felhányására és szüntelen a mennyieieknek félelme rajtad találtassék. És megőrizd magad, ne ülj, te ne nyájaszkodjál az asszonyállattal még ollyal is, a mely szabados tenéked és tökéletes jámbor. Se házadnak kapuira, ajtóira tartozó szentségek, emlékeztető jegyek soha onnét el ne szakadjanak.

Távoztasd igen, hogy soha senki titkat ki ne jelentsed . . . még a mely szokat titkon nem mondtak te néked is igen szorgalmatosan elrejtse a te szivednek falai között. És ha azután hallandod is, hogy azokat valaki beszélné, ne mondjad, hogy te régen hallottad azokat. És meglásd, hogy melljed, kebeled fedezésénél sokkal inkább őrizzed, fedezzed, oltalmazd a te szájadnak kapuit.

Estve, reggel és délest szorgalmatosan megtartsd az imádságra rendeltetett és szenteltetett órákat; és arra megnyissad, készítsed szivedet egy órával az imádkozásnak előtte. És légy igen vigyázó, szorgalmatos abban, hogy a mely első tized megyen és gyül a gyülekezetben, első légy és elsőnek találtassál abban a tizedben. És hogy semmi héjában való szót ne szólj az imádságnak házában.

Megfontold, mérsékeld, vizsgáljad igen lábaidnak ösvényeit, hogy viseljed te magadat a mértékletességnek után mind ételben italban és minden természetedben, szokásodban, ne is hajolj se jobbra, se balra. És mind szódban szép, vidám, kegyes tekintettedben tökéletes hűségedet mindennekhez ugyan kifejezzed, jelentsed. És mindenkor a

békességre és békességnek követésére készakaratonak, vidámnak és hajlandónak találtassál.

Bizonyos üdőt és bizonyos órát válaszs magadnak a szentséges törvény tanulására minden napokon; reggel ételednek előtte, este lefekted előtt és beszéljess azokról asztalod felett. És légy szorgalmatos vigyázással a te házádban való lelk igazgasson költséket isten törvénye szerint. És minden dolgokban szükség igen meginteni őket, hogy szájokat és beszédeket szentségtörő, mocskoló rutolkodástul, ocsmánykodástul megoltalmazza, mert legelső kérdés is az ítéletben embertől az kérdezik: Ha volt-e szabott órája, ideje a szentséges törvény tanulására avagy nem?

Örülj és vigadj azon, mikor magad ellen feddést, intést hallasz, nemkülönben mintha igen sok prédát, nyereséget találtál volna. Fedd meg a bölcsét és inkább szeret tégedet, mert jobb a nyilván való megfeddés a titkon való szeretetnél. És a megfeddők, intők megvigasztaltatnak.

Ákarmi dolognak kezdetén a végét igen jól megnézzed. És megmondold igen, meghánnyad-vedd mikor valamely parancsolatnak betöltését elmulatod és veszted, annak jutalmának elvesztésében, mely igen nagy kárt vállalsz; és viszontag mikor valamely parancsolatot megtörsz, annak büntetéséért mely nagy károk, veszedelmek következhetnek. Mert általán fogva szükség, hogy a bölcsnek szeméinek az ő agyában fejében igen vigyázóknak kell lenni.

Meglásd, hogy soha, csak tulajdon a magad szivedhez, elmédhez ne bizzál, de kérdj és fogadj tanácsot, fogadj intést, dorgálást és jó tudománt. És légy gyors, serény, szorgalmatos azoknak végben vitelében, valamelyeknek te reád vetették megcselekedését és véghez vitelét. És minden egyéb őrizések felett meglásd, hogy . . . szivedet őrizzed meg és annak tisztaságát.

Ne kelj vontatással, nyujtozódással fel ágyadból, mint henyélő rest ember, hanem inkább hamar, siető gyorsaságos serénységgel, hogy szolgálj mindjárt a te Teremtődnek, formálódnak.

Ne halaszszad ugyan futvást sietni az imádságnak házába és reá vigyázz lábaidra valami rutságba ne keverődtek legyenek és ne tegyed hátad mögé szivedet az imádságnak óráján, de légy teljes tiszta elméddel figyelmetes a te Teremtődnek áldására.

Ne felekezéssel el az halálnak véletlen következéséről, mely sokszor hirtelen szokott lenni. És megemlékezzél, hogy ítéletre kell előállnod.

Ne fáradj olyan elmével a parancsolatok tartásában, hogy azoknak itt vehessed el jutalmakat; se a parancsolatok szegésétől csak azért ne távozzál, hogy itt kerülhesd el azokért való büntetéseket, hanem a Teremtőt csak szintén szerelemből szolgáljad.

Ne késődjél se mulatozz a parancsolatok teljesítésében, valamikor jó alkalmatosság hozatik kezed közé, hogy azokat cselekedheted. De azokat mindjárt cselekedd meg a mennybéli Isten nevében haladék nélkül.

Ne légy rest az Holdért való áldásoknak, háladásoknak véghez

vitelében, mert ha többször módja nem lehetne is az hiveknek, hanem egy holnapban egyszer az mennyei méltóságnak orcáját az ő jelében magasztalni és gyönyörűséges látogatással köszönteni, áldani elégséges.

Ne cselekedjél oly dolgot, melyet az gaz község közönségesen nevethessen, csufolhasson, mert ő nékik örökös szok

Közli **Koncz József.**
